

חוייב אגלס חתמת בט"ו בלבט
אוזקיקים אורליס
אמתבריים אארז ישראל

סדר ט"ו בשבט

באדיבות מרכז "שלום לעם"
רשת מדרשות ומרכזי פעילות
לנוער בנים / בנות בארץ ישראל

סדר ט"ו בשבט

ט"ו בשבט - מהו?

- נוהגים לאחל היום זה לזה: "שנה טובה ומבורכת", כלשם שמבורכים בראש השנה. רמז לזה נתן לראות בשם החדש שבט, שהוא ראשי תבות: ש'נה ט'ובה ב'רוכה.
- ט"ו בשבט נחשב ליום חגיגי ואין אומרים בו תחנון בסדר התפלה, וגם אין קובעים בו תעניות.
- מאז חזר עם ישראל לארצו לאחר אלפים שנות גלותו, היתה עדנה לחג האילנות ט"ו בשבט, וביום זה יצאו ראשוני המתישבים, אנשי 'סוד המעלה', 'זרזון יעקב' ועוד, לנטיעת אלפי עצים פרי, ומפרות עמלם אנו נהנים היום.
- יש להעדיף פרות מיבולה של ארץ ישראל על פני הפרות מחוץ לארץ, גם בגלל החשיבות של פרות ארצנו לעמת פרות זרים, וגם בגלל שאנו מחזקים בכך את החקלאים היקרים שלנו.
- יום ט"ו בשבט מסמל גם את החשיבות לשמירה על ערכי הטבע והגנת החי והצומח. אדם הראשון פבר הצטנה לשמור על שלמות הבריאה, כמובא במדרש: "בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילנות גן עדן ואמר לו, 'ראה מעשי כמה נאים ומשבחים הם, וכל מה שבראתי - בשבילה בראתי. תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם קלקלת אין מי שיחנן אחריך'".

- ביום חמשה עשר בשבט, אנו חוגגים את יום "ט"ו בשבט" בליח העברי. ביום זה, שנקרא "ראש השנה לאילנות", נקבעות הלכות שונות לגבי מצות הקשורות לפרות האילן, ויום זה מסמל את חשיבותו של האילן ופרותיו לקיימנו בעולם.
- בט"ו בשבט, נוהגים לאכל מהפרות שנטשתבה בהם ארץ ישראל, שהם אחת המעלות והשבחים שיש בארצנו הקדושה, והם שבעת המינים, וכן פרות נוספים המסמלים את עם ישראל בכלל ואת האדם בפרט.
- ט"ו בשבט, הוא בעצם היום המאפיין את סיומה של השנה החקלאית הקודמת, ונתקלתה של השנה החקלאית הבאה. הוא מומקם לאחר התקופה העקבית של עונת הגשמים, וכל הפרות שגראים על העצים עד ט"ו בשבט שיכים לשנה שעברה, לעמת הפרות החדשים שגראים לאחר מכן שפבר שיכים לשנה הבאה. לפרט זה, השלכות שונות לגבי הלכות התלויות בארץ.
- ט"ו בשבט נקרא 'ראש השנה לאילנות', מכיון שביום זה נקבעת דמותו העתידית של העץ, לשבט או לחסד, לטוב או להפך. כיון שהאדם משול לעץ השדה, נחשב יום זה ליום המסגל לתפלות להצלחה במעשי ידיו בשנה הבאה.

הָאָדָם וְהָאֵילָן

תְּקוּפַת ט"ו בַּשָּׁבָט. רִיחוּת סְעָרָה, קֹר מְקַפֵּיא וּגְשָׁמִים עֲזִים יוֹרְדִים לְלֹא הַפְגָּה. הַעֲצִים עוֹמְדִים בְּעֵלְבִיתָם, נְטוּלֵי עָלִים וְחִסְרֵי פְרוּת, וְהַמְרָאָה שְׁלָהֶם כַּמְעַט מְעוֹרֵר רַחֲמִים.

כֵּן! מִבְּחִין נִרְאֶה אֲמָנָם הָאֵילָן בְּמֵלֵא עֲלִיבוֹתָו. יָפִיו וְהִדְרוֹ נִטֵּל מִמֶּנּוּ וְהוּא נֶעְדֵר כֹּל עֲלֵה וּפְרִי, אוֹלָם מִתַּחַת לִפְנֵי הַשֵּׁטַח מִתְרַחֶשֶׁת הַתְּחַדְּשׁוֹת. הָעֵץ אוֹרֵר כַּחוֹת וּמִתְעוֹרֵר שׁוֹב לְחַיִּים. אֲנַחְנוּ אֲמָנָם לֹא רוֹאִים זֹאת עַדִּין, אוֹלָם בְּיָמִים אֵלֵינוּ מְזַרְקֵת אֲנִירָהּ מְחַדְּשֵׁת בְּשִׁרְשֵׁי הַעֲצִים, הַשֵּׁרֶף זֹרֵם אֶל הַגִּזְע וּמִמֶּנּוּ אֶל הָעֵצִים, וְנִצְנָיִם קִטְנִים אֲף נִרְאִים פֶּה וְנֶשֶׁם. הַשִּׁקְדָּה פּוֹרַחַת, וְשָׁמֶשׁ פֹּז עוֹד מְעַט זֹרַחַת, הַהִתְחַדְּשׁוֹת קוֹרֶמֶת עוֹר וְגִידִים, וּבְעוֹד זָמַן מָה לְבָשִׁי הַעֲצִים מְרֹאוֹת מְלַבְּבִים. "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשִּׁדָּה" נֶאֱמַר בַּתּוֹרָה. גַּם אֲצֵל הָאָדָם יִשְׁנֶן תְּקוּפוֹת שֶׁל יְרִידָה וּקְמִילָה, זְמַנִּים שֶׁל חֲלָשָׁה וְעִיִּפוּת, הַרְגָּשָׁה שֶׁל תְּלִישׁוֹת וְחִסָּר יָצִיבוֹת. אוֹלָם בְּדִיּוֹק כְּמוֹ הָאֵילָן, גַּם הָאָדָם מְקַבֵּל לְפִתְעָה כַּחוֹת רַעֲנָנִים, מִתְחַזֵּק וּמְחַדֵּשׁ כְּפֶשֶׁר נְעוּרָיו. הוּא עוֹבֵר תְּהֵלָה דוֹמָה לְאֵילָן, וְכַמוֹהֵו אֲף הוּא צוֹמַח מְחַדֵּשׁ וּמִתְנַסֵּס לְתַפְאָרָה.

בֵּין הָאָדָם לְעֵץ הַשִּׁדָּה:

וְכֵן, וְמֵה שְׁלֹא רוֹכְשִׁים בְּגִיל צְעִיר קִשָּׁה מְאֹד לְרַכֵּשׁ בְּגִיל מְבָגֵר. כְּגַדְל הַהִשְׁקָעָה כֵּן גְדֵל הַתּוֹצְאָה. כְּכֹל שְׂמִשְׁקִיעִים יוֹתֵר בְּעֵץ, כֵּן פְּרוֹתֵיו מִשְׁבָּחִים יוֹתֵר. וְכֵן גַּם בְּחַיִּים, כְּכֹל שְׂמִשְׁקִיעִים יוֹתֵר, קוֹצְרִים פְּרוֹת הַצִּלְחָה טוֹבִים יוֹתֵר. הָאֵילָן אֵינוֹ מִתְעַזֵּי לְעוֹלָם, וּמְדִי שִׁנָּה הוּא מוֹצִיא שׁוֹב וְשׁוֹב אֶת פְּרוֹתָיו. גַּם הָאָדָם צְרִיף לְהִנִּיב פְּרוֹת כֹּל הַעֵת וְלֹא לְהַפְנִס לְתַרְדֵּמָת וְחִסָּר פְּעִילוֹת. וְיִיקְתוֹ שֶׁל הָאֵילָן הִיא מִהֵמָּה וּבְלַעֲדֵיהֶם אֵין לוֹ אֶפְשָׁרוֹת קַיִם, וְגַם וְיִיקְתוֹ שֶׁל יְהוָה הִיא מִן הַתּוֹרָה, שֶׁכֵּן אֵין מִיָּם אֶלָּא תּוֹרָה, וּבְלַעֲדֵי הַמַּיִם הוּא כְּמוֹ דָג שֶׁהוֹצֵא מֵהַיָּם שְׂאִין לוֹ תִּסְתָּנָה. שְׂרִישָׁיו שֶׁל הָעֵץ נִסְתָּרִים מֵעֵינֵינוּ וְשׁוֹנְעִים עִמּוֹ בְּאֲדָמָה, וְכֵן גַּם שְׂרִישָׁיו שֶׁל הָאֵילָן נְטוּעִים עִמּוֹ בְּאֲבוֹתֵינוּ בְּמִשְׁךְ דְּרוֹת אֲרָבִים, וּבְזִכְרוֹתֵם מִתְקַיֵּם עִמָּנוּ זֶה אֶלְפֵי שָׁנִים.

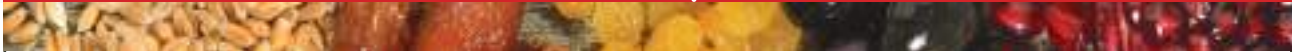
- מִגְרָגֵר אֶחָד נוֹצֵר אֵילָן מְסֻפָּה, וְכֵן גַּם מִהִשְׁקָעָה קִטְנָה שֶׁל הָאָדָם, עוֹד מִצְוָה וְעוֹד מְעֻשָׂה נֶאֱצָל, צוֹבֵר הָאָדָם שְׂכָר גְּדוֹל.
- הָעֵץ נוֹצֵר מְזַרֵע קֶטֶן שְׂמִתְפַּתֵּחַ לְשִׁתִּיל, וּבְמִשְׁךְ הַזָּמַן הוֹפֵךְ לְגִבְעוֹל, וּמִמֶּנּוּ לְגִזְע הַמְשַׁלַּח עֲנָפִים, וְכֹל שֶׁהַזָּמַן חוֹלֵף מִתְפַּתֵּחַ הָעֵץ בְּאִפְסוֹ מְרִשִׁים. גַּם הָאָדָם מִתְחִיל פְּתִינּוֹק קָטָן, יָלֵד, נֵעַר, וּבִסוּף אָדָם בּוֹגֵר וּבַעֲל חֶסֶן עֲצָמֵי, וְאָף הוּא מִשְׁלַח עֲנָפִים וּמְעַמִּיד אֶת הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים.
- לְאַחַר זְרִיעַת הַגְּרָגֵר הוּא נִרְקֵב בְּאֲדָמָה, וְכֵן לְאַחַר מִפְּנֵי מִתְפַּתֵּחַ מִמֶּנּוּ עֵץ תְּמָרִי, וְכֵן מְצִלִּים הָאָדָם לְהִתְפַּתֵּחַ מִתּוֹךְ עֲנָנָה וְלֹא מִתּוֹךְ גְּאֹנָה וְהִתְנַשְּׁאוֹת.
- לְשִׁתִּיל כֵּן מְצִמִּידִים קוֹרֵה אֵיתָנָה פְּדִי לְיִשְׂרָאֵל, אוֹלָם אִם הָעֵץ כְּבֹר גְּדֵל וְגִזְעוֹ הַתְּעַבָּה, לֹא נִתָּן יוֹתֵר לְיִשְׂרָאֵל. גַּם הָאָדָם נִתּוֹן לְעַצְבוֹ אִישִׁיתוֹ בְּעוֹדוֹ צְעִיר

- אֹרֵר מְרַעַל מִזֵּיק לְעַיִן, כְּשֶׁם שְׁאֵוִירָה הֶרְסָנִית מִזֵּיקָה לְהִתְפַתְחוּת חַיִּבֵּית שֶׁל הָאָדָם.
- עֲצֵי פְרֵי הַם אֲצִילִיִּים יוֹתֵר, לְעִמּוֹת עֲצֵי סָרְק שְׁאֵינן בְּהֵם פְּרוֹת וְהֵם מְעוֹרְרִים רַעַשׁ בְּמַעוֹף הָרִיחַ. יִשְׁנֵם אֲנָשִׁים שְׁאֵינן בְּהֵם תִּכְוֶה, אֲךָ הֵם 'עוֹשִׂים רַעַשׁ' בְּחִיצוֹנֵייתָם וְלֹא מִבֵּינָיִם שׁוּם תּוֹעֵלֶת כְּמוֹ עֵץ סָרְק. לְעִמּוֹתָם יִשְׁנֵם אֲנָשִׁים אִיכּוֹתִיִּים, שְׂבוּגִים אֶת אִישֵׁייתָם וְתוֹרָמִים לְסִבִּיבְתָם וּמִשְׁפָּחָתָם מִתּוֹךְ צְנִיעוּת וְעֲנָוָה וְכָלִי צְלָזִלִים.

- כָּכֵל שֶׁהַעֵץ הוּא בַּעַל שְׂרָשִׁים אֵיתָנִים יוֹתֵר, כִּן הוּא עֲמִיד יוֹתֵר בְּפָנָי רֵחוֹת סְעָרָה. גַּם הָאָדָם שְׂמֵדוֹתָיו אֲצִילִיּוֹת וּמַעֲשָׂיו טוֹבִים, עֲמִיד יוֹתֵר בְּפָנָי שְׂנִיִּים בְּמַהֲלָךְ הַחַיִּים.
- הַשְּׂקָה מְגֻזְמֵת שֶׁל הַעֵץ וְזֶבֶל מַעֲבָר לַמִּנְדָּה, יְכוּלִים לְהַזִּיק לְעַיִן. כִּן גַּם אֵין לְאָדָם לְרִדְף יוֹתֵר מִדֵּי אַחַר צָרְכֵי גּוּפוֹ, מֵאֲנִיִּים וּתְשׁוּקוֹת.
- כְּשֶׁם שְׂהֵאִילָן זָקוּק לְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ, כִּן זָקוּק הָאָדָם לֵיד מְכַנְנֵת, לְבַעַל נְסִיּוֹן שְׂיָכוֹן וְיֵאִיר אֶת דְּרָכָו.

~ סֵדֵר הַחַג ~

אִם לֹא נוֹטְלִים יָדִים, מְבָרְכִים תְּחִלָּה 'מִזּוֹנוֹת' עַל דְּבַר מַאֲפָה, לְאַחַר מִן בְּרַכַּת 'הַעֵץ' עַל הַצִּיָּת, לְאַחַר מִן הַגֶּפֶן עַל הַיַּיִן, בְּרַכַּת 'הָאָדָמָה' אִם יֵשׁ פְּרֵי הָאָדָמָה כְּמוֹ בְּנֵה אוֹ יָרְקוֹת אַחֲרֵים, וּלְבִסוּף 'שֶׁהַלַּל' עַל הַמִּשְׁקָאוֹת. בְּסִיִּים הַסְּעָדָה יֵשׁ לְבַנְהוּ בְּרַכַּת הַמִּזּוֹן אִם נָטְלוּ יָדִים לְסַעֲדָה, אוֹ בְּרַכַּת 'מַעֲשֵׂי שְׁלֵט'.

מִדּוּעַ אֵנּוּ מְבָרְכִים בְּרַכָּה לְפָנָי הָאֲכִילָה?

- אֲמָרוּ תַּז"ל, שְׂאֵסוּר לְאָדָם לִיהֲנוֹת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה בְּלִי בְּרַכָּה, וְכֵל הַנְּהַנְהָ מִן הָעוֹלָם הַזֶּה בְּלִי בְּרַכָּה, כְּאֵלוֹ גִּזַּל אֶת הַקֶּבֶב"ה. שֶׁכֵּן לַה' הָאֲרֶץ וּמְלוֹאָהּ, אוֹלָם הוּא נִתֵּן אוֹתָהּ לְבָנֵי אָדָם, רַק לְאַחַר שֶׁהֵם מְבָרְכִים וּמוֹדִים לוֹ עַל הַבְּרִיאָה הַיָּפָה שֶׁבְּרָא וְהַפְּרוֹת הַטּוֹבִים וְהַמְשַׁבְּחִים שֶׁהֵכִין בְּעִבְרוֹנָו.
- בְּרַכָּה הִיא מְלִשׁוֹן בְּרַכָּה, שֶׁכֵּן הַמְּבָרֵךְ בְּכַנְנָה נִפְתַּח לּוֹ בְּרַכָּה שֶׁל שִׁפְעַת מִן הַשָּׁמַיִם.

- לּוֹבְשִׁים בְּגָדִים נְאִים לְכַבּוֹד הַחַג.
- מִתְכַּנְסִים יַחַד לְשִׁלְחוֹ הַחַג הָעָרוּךְ וְהַמְּפָאָר, מְדַלִּיקִים נְרוֹת, וּמְנִיחִים עַל הַשִּׁלְחוֹ פְּרוֹת שֶׁנִּשְׁתַּבַּחָה בְּהֵם אֲרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִשְׁבַּעַת הַמִּינִים וּפְרוֹת אֵילָן נוֹסְפִים.
- מַאֲכָלֵי שְׂבַעַת הַמִּינִים: לֶחֶם - חֶטָה, בִּיכָה שְׁחֵרָה - שְׁעוֹרָה, יַיִן - גֶּפֶן, תְּאֵנָה, רִמּוֹן, זֵיתִים, וְתַמְרִים.
- אוֹכְלִים רַבַּת אֲתֵרוּגִים, מֵאוֹתָם אֲתֵרוּגִים בְּהֵם הַשְּׂתַמְשׁוּ לְמַצָּה בְּחַג הַסְּפוֹת.
- מְבָרְכִים 'שֶׁחֲיִינוּ' עַל פְּרֵי חֲדָשׁ, שֶׁטָּרָם אֲכָלְנוּ בְּשָׁנָה זֹאת.
- יֵשׁ לְהַקְפִּיד עַל סֵדֵר הַבְּרָכוֹת לְפִי דִינֵי הַקְּדִימָה.
- אִם נוֹטְלִים יָדִים לְסַעֲדָה, אֲזִי בְּרַכַּת הַמוֹצָיא הִיא הָרֵאשׁוֹנָה וְהִיא פּוֹטְרַת חֵלֶק מִהַבְּרָכוֹת.

לפני שאוכלים את הפרות, אומרים תפלה זו שחבר הבן איש חי:

ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע ועץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו-בו על-הארץ ויהי-כן. ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו-בו למינהו וירא אלקים כי טוב:

אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָּא, הַיּוֹם הַזֶּה לְאִילָן הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

אָנָּא ה' הַצְּלִיחָה נָּא, הַיּוֹם הַזֶּה לְאִילָן הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

אָנָּא ה' הַרְוִיחָה נָּא, הַיּוֹם הַזֶּה לְאִילָן הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

אָנָּא ה' הִיטִיבָה נָּא, הַיּוֹם הַזֶּה לְאִילָן הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

אֵל נָּא פְּצֵה נָּא שָׁנָה זוֹ מִשְׁמִיר וְשִׁית, וּבִרְךָ עֵץ שָׁמֶן וְזֵית.

אֵל נָּא בְּמִטֵּר רֵוַח חֲרֻבוֹנֵי יְשִׁימוֹן, וּבִרְךָ גֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן.

אֵל נָּא רוּחַם עֲצָרֵת עוֹלָלֵי טְפוּחִים, וּבִרְךָ אַגּוּז וְתַמָּר וְתַפּוּחִים.

אֵל נָּא צְדָקָה מַעֲמָה בַּל יִפְסַק, וּבִרְךָ חֲרוֹב וּקְרֶסֶטְמֶל וְאַפְרֶסֶק.

אֵל נָּא חַלְץ קַהֲלָה אֲשֶׁר אֵלֶיךָ תַעֲרַג, וּבִרְךָ הַתְּנוּת וְהָאֲגוּז וְהָאֲתָרוּג:

”וַיְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלְקֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׂבַלְחַם סִגְלַת אֲכִילַת הַפְּרוֹת שְׁנֹאכַל וּבִרְךָ עֲלֵיהֶן עֵתָהּ,

וְאֲשֶׁר נִהְיָה בְּסוּד שְׂרָשִׁיָּהוּ הָעֲלִיּוֹנִים אֲשֶׁר הֵמָּה תְלוּיִים בָּם, לְהַשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶן שְׁפַע רְצוֹן בְּרַכָּה וְיַנְדָּבָה,

גַּם הַמְּמֻנִים וְהַמְּשֻׁטָּרִים עֲלֵיהֶם יִתְמַלְאוּ מֵעַד שְׁפַע הוֹדָךְ לְשׁוֹב שְׁנֵית לְהַגְדִּילָם וּלְהַצְמִיחָם,

מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית הַשָּׁנָה, לְטוֹבָה וּלְבִרְכָה, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשִׁלוֹם. הַשְׁקִיפָה מִמַּעַן קַדְשֶׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם,

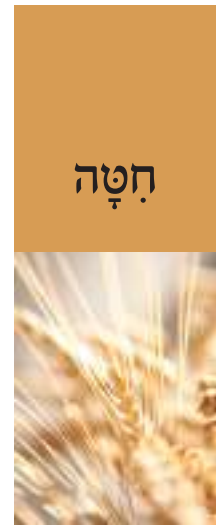
וּבִרְךָ עֲלֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וּלְבִרְכָה, תְּשִׁיתָהּ בְּרַכּוֹת לְעַד, תַּחֲדוּהוּ בְּשִׂמְחָה אֶת-פְּנֵיךָ,

וְיִתְנֶה הָאָרֶץ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתּוּ פְרִיָו, וְעֲלֵיהֶם תְּבֹאוּ בְרַכַּת טוֹב, לְהַתְבַּרֵךְ פְּרוּתֶיהָ בְּמַעֲנֵי, אֶחָד מִפְּרוֹתֶיהָ וְאֶחָד מִפְּמַעֲיָט.

וְכָל הַנִּיצוּצוֹת שְׁנֹת־פָּזְרוּ עַל גְּדֵינּוּ אוֹ עַל יְדֵי אֲבוֹתֵינוּ, וּבַעֲוֹן אָדָם הִרְאִישׁוֹן אֲשֶׁר חָטָא בְּפְרוֹת הָאֵילָן,

עֵתָהּ יִשׁוּבוּ לְהַתְקַלֵּל בְּעַד הַדָּר עֵץ הַחַיִּים”.

חֲטָה

קוראים: **"אָרץ חֲטָה וּשְׁעָרָה וּגְפֹן וּתְאֵנָה וּרְמוֹן אֲרֶץ-זֵית שֶׁמֶן וַיְדַבֵּשׁ"** (דברים ח, ח).
נוטלים פרוסת עגוה, ומברכים: **"בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מִיַּי מְזֻנוֹת"**.
אבי המשפחה מברך על החטה, שצאמר **"הַשֵּׁם-גְבוּלָךְ שְׁלוֹם חֶלֶב חֲטָיִם יִשְׂבִיעֶךָ"** (תהלים קמז, יד),
ומתפלל שיהיה השלום שריו בביתו והפונטה ברוח.

החטה היא בין הצמחים החשובים בתולדות האנושות, ומהנה מקור מזון חשוב ביותר לאדם. מינים תרבותיים של החטה, הם מרכיב המזון העקרי בתרבויות שונות ובפרט באזור הים התיכון. החטה מזפנת 30 פצמים במקרא כצמח יסודי וחשוב של ארץ ישראל, והוא מין הדגן השכיח ביותר בעולם העתיק. לדעה אחת, עץ הדעת ממנו אכלו אדם וחוה בגן עדן, היה עץ החטה שבאותו זמן היה מתמר לגבה כארז הגלגון.

הַקְּשֶׁר:

עם ישראל נמשלו לחטים, שכן שניהם חשובים בעיני בעליהם ויש להם מגן ומספר בהשבון ומדה. גם עם ישראל נספר בידי השב"ה בירידתו למצרים, ואף במדבר נצטפה משה לספר את עם ישראל מרב חבתו אותם, כאשר שמחב את פסו ומונה אותו בכל שעה.

תּוֹכְנָה:

החטה היא גרגר שעטוף במוץ וקלפות, וכדי להפיק ולהוציא ממנו תועלת, יש להפריד את הסלת מהפסלת. כך הוא פל אדם, שטמון בחבו ובתוכו גרעין טוב, אלא שהוא מקסה לפצמים בפסלת, ותמיד יש לחפש ולגלות את האור שבו.

ספור:

בזמן העתיק, נהגו המלכים לגבות מס שנתית מהחקלאים באפן שרירותי ובלו כל קשר ליבול האמתי שצדל בשדותיהם של החקלאים, והללו נדרשו למלא בחטים חדר של עשרה מטרים רבועים, בגבה של עשרה מטרים, וזה היה חלקו של המלך בביבול השנתית. פקידי המס, היו נוסעים מעיר לעיר ומכפר לכפר, וגובים את הפמות האחידה של החטים ומכניסים אותה לאוצר המלך. היהודים הפקחים, שהתקשו לשלם את המס המפוזר שהפקידיים דרשו מהם שלא באפן מצדק, נאלצו להערים על פקידי המס, ולכן בנו שני חדרים של חמשה מטרים רבועים והסבירו לפקידיים כי לא היתה להם אפשרות לבנות חדר אחד של עשרה מטרים, ולכן בנו שני חדרים נפרדים של חמשה מטרים רבועים. הפקידיים לא עלו על העקץ וקבלו בלי כל תלונה את פמות החטים שוננסו בשני החדרים. אולם לאמתו של דבר, נתנו היהודים רק מחצית מהפמות הנדרשת, שכן חדר של 5 מטרים רבועים, הוא 25 מטרים בלבד, ושני חדרים כאלו הם יחד רק 50 מטר רבוע. ואלו חדר של 10 מטרים רבועים, הם יחד 100 מטרים רבועים...

שְׁעוֹרָה

קוראים: **”הֲלוֹא אִם־שָׁנָה פְּנִיָּה וְהַפִּיץ קֶצֶח וְכַמֵּן יִזְרַק וְשֵׁם חֹטָה שׁוֹרָה וְשְׁעוֹרָה נִסְמָן וְכִסְמַת גְּבֻלָּתוֹ”** (ישעיה, כח, כה).
נוטלים פוס בירה שחורה שעשויה מליתת שעורים, ומבדכים: **”בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הַעוֹלָם, שֶׁהִכַּל נְהִיָּה בְּדַבְּרוֹ”**.

השְׁעוֹרָה נמצאת במקום הרביעי בעולם בגדול הגרגרים בעולם, לאחר החטה, הארז והתירס, והיא השנייה מבין שבעת המינים שהשתבחה בהם ארץ ישראל. בעבר היו משתמשים בה רבות למזון, וכיום נעשה בה שמוש ליצור גריסים, מספוא לבהמות ולתעשיית בירה שחורה.

הקִשָּׁר:

בזמן שביית המקדש היה קיים, היו מקריבים בהג הפסח מנחה שעשויה מעמור שעורים. ולמה דוקא משעורים? מפני שהשעורים נחשבים מאכל בהמה, ובני ישראל יצאו ממצרים והלכו אחר הקב"ה כמו בהמות שהולכות אחר הרועה, מתוך תמימות ואמונה שלמה, ובלי לשאל שאלות מדוע הם נודדים במדבר. בזכות אמונה תמימה זו, זכו לקבל את התורה ולהכנס לארץ ישראל ולקבל אותה בירשה.

תּוֹכְנָה:

במכת בךד, אחת מעשר המכות שבאו על פרעה והמצרים לשלא רצו לשחרר את עם ישראל מהעבדות, מספר בתורה "והפשתה והשערה נפתה פי השערה אביב והפשתה גבעל", דהינו הפשתים והשעורים הפו במכת הבךד, לעמת החטה והכסמת שלא הפו. מה הסבה לכך ומה בקש הקב"ה להראות כאן לפרעה? ההבדל בין הפשתה והשעורה, לבין החטה והכסמת, שהראשונים כבר היו קשים באותה עת ועמדו זקופים, ואילו החטה והכסמת הם בעלי גבעולים רפים שמתכופפים ברוח. היה בכך למוד מוסר לפרעה, שמי שמקשה את ערפו, מתגאה ועומד זקוף בלי להפגע לחזקים ממנו, סופו שהוא נשבר ונהרס. ואלו זה שמסגל להתנועע עם הרוח ולהפגע למי שחזק ממנו, סופו לשרד ולעבר את הקשי בחיים.

ספור:

חז"ל מספרים, שבשעה שהמון נצטוה על ידי אחשורוש להרפיב את מרדכי היהודי על הסוס ולהוליכו בדרך כבוד ברחובות שושן הבירה, בא המון למרדכי וראוהו יושב עם תלמידיו ועוסק בתורה. שאלו המון: "באיזה ענין אתם עוסקים?" השיבו לו התלמידים שהם עוסקים בקרבן העמר, שהיו מקריבים בבית המקדש באותו יום, ט"ז בניסן. שאל המון: "ממה היה עשוי הקרבן?" והתלמידים השיבו: "משעורים". אמר להם המון: "דעו לכם, שעמור השעורים שלכם ששניו פראות מעטות, הכריע וגבר על כל עשרת אלפי כפר הכסף שבששתי לתת לאחשורוש, ונצחתם אותי בכך".

גֶּפֶן

קוראים: **"אֱלֵקִים צְבָאוֹת שׁוֹבֵב-נָא הַבֵּט מְשָׁמִים וְרֵאָה וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת"** (תהלים פ, טו).
מוזגים פוס זין, ומבדכים: **"בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן".**
האשה מברכת על הגפן, שצאמר **"אֲשֶׁתְּךָ כַּגֶּפֶן פְּרִיָּה בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ"** (תהלים קכח, ג).

לגפן חשיבות מיוחדת, שכן ממנה מיצרים את היין עליה נאמר "יין ישמח לבב אנוש", והגפן נחשבת אפוא כמאכל ומשקה גם יחד. חז"ל קבעו על היין ברכה מיוחדת "בורא פרי הגפן", מרב חשיבותו, וגם קבעו לקדש עליו בשבתות ובמועדים, בשמחת נשואין ובברית מילה.

הקשר:

ישיראל נמשלו לגפן. שכן הגפן נרמסת ונדרכת ברגל בשעה שהיא מנחת בגת להכנת היין, ובסופה היא יוצאת זין משבח הראוי לעלות על שלחן מלכים. וגם בני ישראל סובלים מרמיסה ודפי על ידי אמות העולם, אוגם גדלתם מבטחת לעתיד לבוא. תופעה נוספת שיש לגפן, שאי אפשר לגדל אותה אלא רק על אדמה רכה ופורייה, ולא על אדמה קשה ובעלת טרשים. כך גם ישיראל שעתידים לשבת בארץ ישראל בשלטון עצמאי ללא עמים זרים. האשה נמשלת לגפן, כפי שצאמר "אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך", מפני שהאשה היא אשת ברתו של הבעל ונאמנת רק לו, וגם הגפן היא הפרי היחיד שלעולם לא קימים בו תולעים, והוא גם פרי יחודי שאי אפשר להרכיב אותו משני מינים יחד, וכך גם האשה ששומרת אמונים רק לבעלה, והיא נקראת "עקרת הבית" משום שהיא עקרו של הבית.

תובנה:

לעין הגפן אין גזע. ענפיו רפים וארפים, יבדי לתמוך בהם מינחים תחתיהם קורות לתמיכה. כך הוא האדם, שבראשית דרכו אין לו עדין את הראיה המפפחת ואת הגב האיתן כדי לעמוד על רגליו בכחות עצמו, והוא נשען על המבגרים שסביבו, הרזיו ומוריו, וממהם מקבל תמיכה ודרך לחיים.

ספור:

אל ביתו של עשיר קמץן אחד, והדמון פעם אורח לסעודה. במהלך הסעודה הגישו זין משבח, והאורח מוזג לעצמו פוס מלאה גיין. הביט בו המארח בעין צרה ואמר: "היין הזה חזק מאד, שכמע לעצתי ואל תשתה אותו ישירות, אלא טבל בו את פתך וכה תאכל אותו". הבין האורח את פגנתו של המארח הקמץן, נטל פסה גדולה של חלה והספיג בה את פוס היין פלה. התרגז המארח ואמר: "נס יש לנו שיוצאי מצרים לא התנהגו כמותך, שאם פן לא היו זקוקים לנס קריעת ים סוף, אלא היו מספיגים בפת את כל מי היים..."

תְּאֵנָה

קוראים: **"נצור תאנה יאכל פריה ושמר אדניו יכבוד"** (משלי כז, יח).

נוטלים תאנה רכה או מיבשת, חוצים אותה לשניים ובוךקים היטב לאור השמש אם אין בה תולעים, ורק לאחר מכן אוכלים אותה. נצוי להשרות את התאנים קדם לכן במים, ולנקותן היטב.

התאנה היא הפרי הראשון המזדקר בתורה, אצל אדם וחוה שתפרי לעצמם חגרות מעלי העץ, וגש דעה שגם עץ הדעת היה תאנה. התאנה היא אחד מושבעת המינים שהשתבחה בהם ארץ ישראל, וישנם סמנים מלפני אלפי שנים על עצי תאנה בארץ, ומפיון שהוא לא תרבת, הוא גדל באותה מתכנת כפי שהיה גדל בימי קדם. התאנה המיבשת נקראת גם קציעה וגרוגרת, וגיש של תאנים יבשות דבקות נקראת דבלה. לתאנה שנופלת טרם זמנה קוראים פגה, ומקאן השם פג / פגה לתינוקות שנוולו טרם זמנם.

הקשר:

התורה נמשלה לתאנה, שכן רב פרות האילן נלקטים בבת אחת, והתאנה נלקטת מעט-מעט. כך גם את התורה לומדים בשלבים, ולא קונים אותה בבת אחת. וכשם שבעין התאנה, בכל פעם שהאדם ממשש בין העלים הוא מוצא פרי, כך גם בדברי תורה, בכל פעם שלומדים, מתחדש משהו.

תובנה:

התאנה, בשונה מעצי פרי אחרים, מוציאה את פרותיה בזה אחר זה. את לקוט התאנים מבצעים אפוא בשלבים ולא נתן לבצע את פעלת הלקט בפעם אחת. פשרוצים להשיג מטרה פלשהי, לא נתן להסתער עליה ולבצע אותה בבת אחת, כי מטרה שהשגה מהר מדי תעלם באותה מהירות. על מנת להגיע אל המטרה הנכספת, מתנהלים צעד אחר צעד, מתקדמים לאט אבל בטוח, ולבסוף מגיעים בבטחה אל המטרה.

ספור:

אחד מגדולי המשוררים שבעמנו, היה הרשב"ג, רבי שלמה אבן גבירול שהתגורר בספרד. הצלחתו עוררה את קנאתו של גוי ממוצא טורקי, והלה קם על רבי שלמה ורצחו נפש, ואת גופתו קבר תחת עץ התאנה שבתצרו. באותה שנה התרחשה תופעת פלא בעץ התאנה של הרוצח. התאנה חנטה פניה לפני זמנה, והתאנים שגדלו בעץ באותה שנה היו גדולות ופות מאד. כלם שוחחו אודות התאנים הנדירות שגדלו בתצרו של הגוי, והדברים הגיעו לאזני המלך. עד מהרה הצעק בעל העץ אל המלך והוא בקש ממנו הסברים על התופעה הפלאית שהתרחשה בעץ התאנה שלו, ואולם האיש מלא את פיו מים. בסופו של דבר נאלץ הגוי לספר את האמת וגלה, כי הוא רצח את החכם היהודי המפרסם וקבר אותו למרגלות העץ. "פנראה", אמר הרוצח, "ש'התאנה בכרה את פרותיה לכבוד המת החשוב שנקבר תחתיה". כעס המלך על רציחת המשורר היהודי המפרסם, וצוה לתלות את הרוצח על עץ התאנה שלו.

רמון

קוראים: "כַּפְלַח הַרְמוֹן רִקְתָּהּ מִבַּעַד לְצַמְתָּהּ" (שיר השירים ו, ז).

נוטלים רמון טרי, חוצים אותו לשניים ובעזרת כף מתקת מקישים על גבו של הרמון, עד שהגרעינים שבו נופלים לתוך קערה. בוררים את הגרעינים הטובים הראויים למאכל ואוכלים.

הרמון נחשב כפרי חשוב מימי קדם, היה נפוץ מאד בארצנו וסמל שפע ופריון, יפי וחכמה, ולכן הנצחה צורתו על פסיפסים ומטבעות עתיקים ואף לשובים רבים נקראו בשם הרמון עוד מימי התנ"ך. הרמון נסחר בימי קדם באפון נרחב, ונמצא פפירוס עתיק מימי רעמסס השלישי על יבוא רמונים מארץ ישראל למצרים לפני אלפי שנים. פרי הרמון משמש למאכל ואף להכנת יין, טעמו מתוק או חמוץ והמיץ שלו משמש גם לבשול. גרגריו משמשים למטרות דקורטיביות ומעטר סדווי פרות. הבנות מברכות על הרמון והאגוז, שנאמר "כל כבודה בת מלך פנימה", ושני פרות אלו מסמלים את הפנימיית והצניעות שיש בהן.

הקשר:

ישנאל נמשלו לרמון, שכן כל אחד מישראל מלא במצות רמון, ואפלו הריקנים שבעם, שעדיין לא זכו לגלות את האור שבתורה ובמצות. ישנם רמונים שבהם נמצאים 613 גרגרים, כמנן תר"ג המצות שנוצטוו בתורה. חשיבי העם נחשבים ככותרת הרמון שנגראת ככתר, שבו מלאים הם בחכמה ויתבונה אף מסתיירים את החכמה בלבם מתוך ענוה, כלשם שהרמון אוצר בחבו ובתוכו את גרעיניו.

תובנה:

הרמון משמש כמטבע לשון של "רמון מצא, תוכו אכל קליפתו זרק", במשמעות של נטילת עקר מן הטפל. מקור הפתגם הוא בספור על בני מאיר שלמד תורה מפי אלשע בן אביה שצא לתרבות רעה, מפני שנטל ממונו רק את הדברים החייביים ולא את העותיו הפסולות. כך צריך האדם להוציא מכל דבר את החלק החיבי שבו, להשפיל ולדעת להבחין בין עקר לטפל, בין טוב לרע.

ספור:

אחד האנשים היפים ביותר בעולם, היה האמורא הארצישראלי רבי יוחנן, כפי שמספרים לנו חז"ל. יפיו היה כה גדול, עד שנששים היו נוהגות להביט בו כדי שייזכרו אף הן ללדת ילדים יפים כמותו. כדי לעמוד על מידת יפיו, יעצו חז"ל לטל גביע של פטר צרויה, למלא אותה בגרעיני רמון אדם ולעטרו למעלה בורד אדם, להעמיד את הפוס בין השמש לצל, והאהר המשתקף מהגרעינים, הוא רק מעין יפיו של רבי יוחנן שהעיד גם על יפי פנימי ומידות אציליות.

זית

קוראים: **"זית רענן יפה פרי תאר קרא ה' שמה"**. (ירמיה, יא טז).
 נוטלים זית שלם ומברכים עליו **"ברוך אתה ה', אלוהינו מלך העולם, בורא פרי העץ"**.
 יש לכוון בברכה זו, על כל פרות האילן שיאכלו בסעודה זו.
 הבן מברה על הזית, שגומר **"בניך כשתלי זיתים סביב לשלחנה"** (תהלים קכה, ג).

עץ הזית הוא גרע, והוא מאריך ימים במשך מאות שנים. הזית הוא אחד מסמליה המבוקשים של ארץ ישראל, ובארץ נמצאים עצי זית רבים, בהם עצים עתיקים בני מאות שנים.
 מעץ הזית מפיקים את שמן הזית, שהוא שמן איכותי וחשוב, למאכל ומאור.

הקשר:

ישראל נמשלה לזית, שכן כל המשקים מתערבבים זה בזה, ורק השמן שומר על עצמאותו. כך גם עם ישראל ששומר על זהותו ואינו מתערבב בין העמים. וכשם שאין עלי הזית נושרים בין פרוץ ובין בחורף, כך עם ישראל אינו מתבטל לעולם. הזית עצמו גם אינו מקבל הרפה מאילן אחר ושומר על זהות עצמית, וכך גם עם ישראל השומר על זהותו העצמית בכל הדורות.

תובנה:

על מנת להפיק מהזית את השמן שבו, יש לטרוח רבות על מנת לקבל שמן צלול. קטיף הזיתים נעשה על ידי טלטול העץ והפאתו, אסוף הזיתים הוא פרוץ בפני עצמו, וגם לאחר מכן דורכים על הזית וכובשים אותו תחת משקל כבד, עד שהשמן נגר ממנו. לבסוף מרסקים את הזיתים וטוחנים אותם, ומוציאים את שארית השמן שנגר בו, עד הטפה האחרונה. וכך בכל דבר וענין בחינוך. אי אפשר להשיג שום דבר בלי עמל וטרה, בלי להתאמץ ולהתגעגע, אבל בסופו של דבר המאמץ משתלם.

ספור:

עם סימיה של המבול שהביא הקב"ה על העולם בזמן נח, שלח נח את היונה מהתבה כדי לראות אם המים נספגו בָּאָדָמָה וְאֶפְשָׁר לְצִאת מִן הַתֵּבָה. לעת ערב שבה היונה אל התבה, ובפיה היה ענף של עץ הזית, וזה היה סימן לנח כי המבול הסתיים וְאֶפְשָׁר לְצִאת מִהַתֵּבָה. מדיע הביאה היונה דוּקָא עֵנָף שֶׁל זַיִת? אומרים חז"ל שהיא בקשה להעביר לו פֶּאֶן מֶסֶר, עדיף לי לאכל מזונות מרים פזית, אבל שיהיו שלי וְאֶקְבֵּל אוֹתָם יְשִׁירוֹת מִהַקֶּבֶ"ה, מאשר שיהיו מתוקים כדבש ותלויים בידי אדם בשר ודם. והדבר מלמד אותנו לא להזדקק לחסדי הבריות, לא להמתין שמישוה יעשה בשבילנו את העבודה, אלא להשתדל להסתדר לבד בפחות שיטל לנו.

תָּמָר

קוראים: **"צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה"** (תהלים צב, ג).
נוטלים תמרים רבים, מוציאים את הגלעינים שבהם, שוטפים את התמר ואוכלים.

הדבש המזכר בתורה בשבעת המינים, אינו דבש דבורים אלא דבש המופק מפרי התמר. פרי התמר נאכל לח או יבש, טעמו מתוק מאוד וצורתו מארכת. הסירופ המופק ממנו נקרא סילאן, והוא משמש בעקר לתבול מנות אחרונות ועגות. התמר הוא עץ תמיר המתנשא לגבה של כעשרים מטרים, בראשו פפות עלים ומצדיו אשכולות תמרים. מהתמר נוטלים את הלולב שהוא אחד מארבעת המינים הנטלים בחג הסוכות. מטע התמרים הגדול בישראל נמצא בקבוץ טירת צבי, וגם בעמק הערבה יש תמרים גדולים. רב יצוא התמרים הוא מין תמר מג'הול, שגדל בבקעת הירדן בשטח של כ-20 אלף דונם וידועים באיכות הגבוהה שלהם.

הקשר:

ישראל נמשלו לתמר שיש לו רק גרעין אחד ולא גרורים רבים, וגם ישראל יש להם לב אחד לאביהם שבשמים. עץ התמר מאפן בכך שבכל חלקיו נעשה שימוש. בלולב משתמשים לארבעת המינים, בענפים מסוככים את הסכה, מהסיבים מכינים חבלים, הסנסונים בהם תלויים הפרות משמשים לטאטוא וקליעת סלסולות. וכך גם ישראל אין בהם פסלות, שכן כל יהודי יש לו חשיבות בפני עצמו ומפלגם יחד נוצר העם כולו.

תובנה:

התמר שיך לסוג הפרות שקלפתו נאכלת ותוכו נזרק. סוג נוסף של פרות יש, שהחלק הפנימי שבו נאכל וקליפתו נזרק, כגון שקדים ותפוזים. ולעומת זאת יש סוג פרי שלישי, שגם קליפתו וגם תוכו נאכל, כגון תאנה ותפוח. כך ישנם שלושה סוגי אגנים, יש שהם מראים את עצמם טובים מבחון אולם פנימיותם ריקה. אחרים מסתירים את הטוב שבהם והדבר לא נראה מבחוץ, ויש כאלו שתוכם כבד, שהפנימיות שלהם דומה לחיצוניות שלהם, והם טובים וישרים מבחוץ ומבפנים. עלינו להשתדל להיות מהסוג השלישי, או לפחות מהסוג השני, אבל נדאי לא דומים לסוג הראשון.

ספור:

ספר המקבל רבי יהודה פתיה, שפעם באה אליה אשה זקנה אחת בעלת רחים וספרה לו, שבהיותה מנפה את החטים באשמרת הבקר, מצאה בין החטים תמר אחד. ברכה עליו "בורא פרי האדמה" ואכלה אותו, ועבדה במלאכתה התנמנמה מעט. בחלומה ראתה איש זקן אחד שאמר לה: "חר חן לך, הצלת אותי אמנם מהצער שהייתי בו, אך לא הצלת אותי לגמרי". התעוררה האשה וביאה לשאל את רבי יהודה פתיה על פשר החלום, והוא השיב לה, כי בתמר זה היתה מגלגלת נשמתו של יהודי זקן אחד, ועל ידי הברכה זכה האיש לתקון מה, אולם מפני שטעתה וברכה "בורא פרי האדמה" על התמר שברכתו באמת "בורא פרי העין", לא השלימה פראי את תקון הנשמה...

אגוז

קוראים: **"אל־גַּנַּת אַגוּז יִרְדְּתִי לְרֵאוֹת בְּאֵבֵי הַנַּחַל לְרֵאוֹת הַפְּרָחָה הַגֶּפֶן הַנַּצּוּ הֶרְמֵנִים"** (שיר השירים ו, יא).
אוכלים אגוזים שונים, לאחר פצוח האגוזים ובדיקתם מתולעים.

הקשר:

ישיראל נמשלו לאגוז, שכן האגוז לא מסגיר מבחוץ את תכנו המושבחה, ורק לאחר שפופצחים אותו, מוצאים את הפרי הטעים שבו. כך גם כל אחד מעם ישראל, הוא צנוע במעשיו ואינו מתפאר בהם, ורק לאחר שתוהים על קנקנו, מגלים את המעלות שבו. בנוסף, האגוז יכול לפל לתוף ביץ ורפוש והוא אינו יוצא מפלל שמושי, שכן אפשר לנקותו מבחוץ והוא חוזר להיות ראוי לאכילה, וכך גם בן ישיראל למרות כל מעשיו, תמיד אפשר לרחץ אותו ולהעלותו שוב על דרג המלה.

תפוח

קוראים: **"מי זאת עלה מן־המדבר מתרפקת על־דודה תחת התפוח עוררתיה שמה חבלתה אמה שמה חבלה ילדתה"** (שיר השירים ח, ה).

אוכלים פלחי תפוחים. אין צורך לנהך שוב, שכן ברכנו כבר את ברפת בורא פרי העץ. אפשר לטבל את התפוח בדבש, כמו שנוהגים לעשות בראש השנה והוא סמון לשנה טובה ומתוקה. בשעה שמוטבילים את התפוח בדבש, אומרים: **"תחת התפוח עוררתיה, דבש וחלב תחת לשונה"**.

ספור:

אל ה"לב שמחה" מגור הגיע אחד מחסידיו וספר לו את צרתו הגדולה. רשיות המס ערכו שומה על כושו והגיעו למסקנה שהוא עשיר מפלה, תבעו ממנו תשלומי מס בהקף אדיר. כל תחננוניו פי אין הוא אמיד עלו בתהו, והם הטילו עקול על השבונותיו. הקשיב הנבי לדברי האישי ולבסוף העניק לו תפוח, כפי שהיה נוהג עם רבים מחסידיו. שב האישי לביתו כשהוא מעדד ומלא תקוה לישועת ה'. עם בואו הביתה, פנס האישי את בני משפחתו וספר להם על התפוח שצקה לקבל מידי הקדושות של הנבי, וכלם הביעו את רצונם לקבל פלח מהתפוח שהתברך מפי הצדיק. נטל האישי ספין, חתך את התפוח לפלחים ואף אותם חלק לרבויעים קטנים, כדי שהתפוח יספיק לכל בני משפחתו המרבים. בדייק באותו רגע נשמעו דפיקות גדלת הבית ופקחי רשיות המסים באו לבדק את רמת המחיה של האישי, גדולה היתה תדמתם שגלו משפחה שלמה נאבקה כדי לקבל נחם קטן של תפוח אחד... המחזה נגע ללבם ועד מהרה קבל האישי הודעה פי התיק נגדו נסגר באפן מחלט.

אֶתְרוֹג

אומרים: "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר פפת תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל ושמתם לפני ה' אלקיכם שבועת ימים" (ויקרא כג, מ).
אוכלים מרקחת של אתרוגים (רבה), ועדיף לאכל מהאתרוגים עליהם ברכו בחג הסוכות.

**מתפללים תפלה מיחדת שחבר ה"בן איש חי",
לזכות לאתרוג מהדר בסכות הבא, ורמז לזה שאתרוג בגימטריה תורה.**

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שתברך כל אילנות האתרוג להוציא פרותיהם בעתם, ויוציאו אתרוגים טובים לפים ומהדרים ונקיים מפל מום ולא לעלה בהם חזזית, ויהיו שלמים ולא יהיה בהם שום חסרון ואפלו עקיצת קוץ, ויהיו מצויים לנו ולכל ישראל אחינו בכל מקום שהם, לקיים בה מצוות נטילה עם הולב בחג הסכות שיבא עלינו לחיים טובים ולשלום, פאשר צויטנו בתורתך על ידי משה עבדך 'ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר פפת תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל'. ויהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שתעזרנו ותסייענו לקיים מצוה זו של נטילת הולב ובהדס וערבה ואתרוג ואתרוגה, בזמנה בחג הסכות שיבא עלינו לחיים טובים ולשלום בשמחה ובריב לב, ותזמין לנו אתרוג יפה ומהדר ושלם וכשר פהלקתו.

ויהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שתברך כל מיני האילנות ויוציאו פרותיהם ברבוי שמנים וטובים, ותברך כל הגפנים שיוציאו ענבים הרבה שמנים וטובים פדי שיהיה הין היוצא מהם מצוי לרב לכל עמך ישראל לקיים בו מצוות קדוש ומצוות הבדלה בשבתות ובמים טובים, ויתקיים בנו ובכל ישראל אחינו מקרא שכתוב 'לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב ייגך כי כבר רצה האלהים את מעשיך'. 'באתי לגני אחתי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי אכלו רעים שתנו ושכרו דודים'. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

בְּסִיּוּם הַסַּעֲדָה מְבָרְכִים בְּרַכָּה אַחֲרוֹנָה:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
עַל הַמַּחֲיָה וְעַל הַכִּלְכֵּלָה וְעַל הַגָּפוֹן וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹן,
עַל הָעֵץ וְעַל פְּרֵי הָעֵץ, וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה
וְעַל אֶרֶץ חֲמֵדָה טוֹבָה וּרְחֹבָה שְׂרָצִית וְהַנְחִלְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ,
לֶאֱכֹל מִפְּרִיָּהּ וּלְשַׂבֵּעַ מִטוֹבָהּ,
רַחֵם ה' אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ
וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ וְעַל מִזְבְּחֶךָ וְעַל הַיְכָלְךָ,
וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ,
וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ וְשִׂמְחָנוּ בְּבִנְיָנָהּ
וְנֹאכַל מִפְּרִיָּהּ וּנְבָרְכֶךָ עֲלֶיךָ בְּקִדְשָׁהּ וּבִטְהָרָה:
כִּי אַתָּה ה' טוֹב וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדֵה לָּךְ עַל מַחֲיַתָּהּ
וְעַל כִּלְכֵּלָתָהּ, פְּרוּתֶיהָ וּפְרִי גִפְנָהּ.
בְּרוּךְ אַתָּה ה' עַל הָאֶרֶץ וְעַל מַחֲיַתָּהּ, פְּרוּתֶיהָ וּפְרִי גִפְנָהּ:

